

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

Il. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. Petro Bembo S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

mortalitati consecratur. Sed hæc hæc haftenus. Etenim cum scribam negligentius, si quis animo suspensior, verendum mihi est, ne tanquam omnia conans dicere, parum tamen dixisse videar de eo, de quo nihil facis pro dignitate dici potest. Itaque venio ad alteram partem. Contendisti enim tu à me per literas pluribus verbis, ut in corrigendo & mutando, quæ mihi mutanda esse viderentur, neu stylo parcerem, neque vilam in eo amoris, aut indulgentiæ ducerem rationem. Ergo obtemperare tuis præceptis volens, annotavi nonnulla, hercule magis ut fidem tibi facerem diligentia mea, quam quod valde necessarium arbitrarer. Sed malui tibi superfluitosus, quam parum seruans religionis videri. Ea tu potius in optimam partem accipies. De reliquo, mi Bembe, aliqua semper inter nos: in quo te non desinam hortari, ut omittis alienioribus scriptis, te ad hoc genus scribendi totum conteras, in quo quidem facile tueri principem locum potes. Illustabit, mihi crede, hæc tempora, & nomen simultuum Latina oratio, quæ & gratiam maiorem habet in sese. & utilitatem ad omnes res accommodatorem. Quanquam & hoc, & omnia, multo tu melius. Federicus Fregosius his proximis diebus in Italiam profectus est, mortis etiam ipse morte euocatus. Ei ego misi commentarium quendam, in quo de sacris agitatur reb. Venetiis imprimendum. De quo si tu quid audieris, (nam non sum ausus hoc genus scriptorum ad tuum iudicium deferre tanquam à leuioribus studiis alienius) peto à te pro nostra amicitia, ut aliquam curam adhibeas, quo sine mendis edatur, hoc sola autoritate assequi potes. & si tibi ostenderit gratum id futurum esse. Nostris communibus amicis, & Colæ tuo, quem ego quoque non mediocriter diligo, plurimam dic salutem. Vale mi charissime Bembe, & nos ut facis ama. Carpentoraci, VI. Cal. Iulij.

II.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.

Petro Bembo S.P.D.

Quod excusationem præponis in tuis literis, quam obrem libi tui non tam cito mihi fuerint: in eam accipio partem, ut tu potius humanitate tibi solita utaris, quam quod id fuerit necesse. Nihil enim tuum, vilo vnquam tempore, venire in suspitionem negligentia potest. Et illi quidem auidè expectabant à me: verum ut tamen, quo quo venissent tempore, gratissimi forent essent. Sed, ut perspicio, cortex in oram omnem liberalitatis tuæ: cum fenore enim redditi nobis sunt, accepimusque plus quam speraremus, & quam fuerat inter nos pactum. Itaque magis est tibi gratias agam, quam quod de tuorum, ut scribis,

B s tardi.

tarditate querat. Ego verò illos & legi, & lego: tantumque exlectione eorum capio voluptatis: quantum verbis consequi non possum. Nam & sermonis nitore atque elegancia, & retum, quæ inibi explicantur, vbertas, varietas, dignitas, & amicissimihominis in eis imago ac monumentum, & meus mehercule ergateipsum amor, omnia eiusmodi, ut miranda mea quedam sit in legendis illis delectatio. Nec multò fecus in vernaculis. Non enim credo exzistimare te, funditus me gustû omnem illiusmodi scriptorû etiam perdidisse: facis qu; non nullam amicitie iniuriã, qui me inuidiam eam voces, tanquã illa sint non mei stomachi: sic enim scribis. Quasi non ego possim pronuntiare cõplura tua in eo genere, quæ olim à me memoriã mandata sunt, cum Afulanis tuis ediscendis, operæ & temporis non minimum impendissim. Sed tu fortasse conitice ex eo, illa mihi non placere, quod te auocare solebã ab illis literis. Faciebã ego id quidem, sed consilio, ut videbar, bono. Cũ enim in Latinis maior multo inesse dignitas, tuque in ea facultate princeps mihi longè viderere, non tam abstraherem te illinc, quam huc vocabam. Nec studium reprehendebam in illistium, sed te maiora quedam spectare debere arbitrabar. Quòd si tu ca magnitudine ingenii es, ut præclarè utrumque præstiteris, non mea ratio redarguenda, sed tua prædicanda, & ferenda in cælum est virtus. Paulus quidem meus ita incensus est studio tua legendi, ut fatiari non queat, quem hic nos habemus non iam discipulum nunc quidè, sed mirificum comitem studiorum nostrorû. Tantos enim progressus habet in literis, ut eius quoque nos iudicio in nostris scriptis libentissimè utamur. De Louio quod scribis, gratû est cognoui ego illum semper mihi amicissimum, & verò etiam tibi. Habet enim ille quod pauci, ut in eadem palestra, in qua ipse se exercet, aliorum nihil inuideat in dustris: ex quo maiore etiã laude est dignus. Meum quidem consilium huc concedendi, & in his permanendi locis, cum semper mihi placuit, tũ etiam magis mihi probatum debet esse, si tibi est: & illis, quibus cum te locutum Bononia, & illorum opiniones de me inaudisse narras. Quos gaudeo equidem in ea esse sententia, ut probent: sed tu vnus mihi multorum in istar: Equidem ipse quod ad mei animi sensum attinet, maiorem indices capio ex eo consilio voluptatem. Non eram enim natus omnino seruituti: & erat tempus aliquod nobis ad recollenda nostra illa præclara studia sumendum. Tum ætas iam ad octiũ senectutemque, deslexa, me ad requierem, & tanquam in portum inuitabat. Tum autem alia multa. Quanquam quid ego singula cõmemorem cum id ita ut facerem, suaserim mihi omnia? Egi igitur quod putavi esse rectum: quam sapienter, nescio, fortiter quidem, & feliciter certè. Ea enim sunt consecuta, ut quietiam non ex ratione, sed ex euentis consilia hominũ ponderant, meũ fr-

Etum non sint aucti vituperare. Quare quoniam sumus in portu
 tenemus stationem quam cepimus, & quod reliquum fuerit vi-
 ta, honestissimis studiis atq; actionibus impendamus. Deus mo-
 do propitius sit, & commodè valere liceat: præstabimus, vt ratio
 eret ouij nostri. Vnus nobis deest conspectus, vel potius congres-
 sus tuus, qui nunc quidem foret, vt tu suavissimè scribis, nostrum
 veni, dulcissimus. Sed quoniam id non potest, sumus hac episto-
 laram inter nos colloquutione contenti: quæ quidam prohibet
 querit, vne sit crebrior? Amabò, te quando ad eam urbem es, in
 qua omnium ferè gentium negotia geruntur, perspice, quorum
 fide & opera optimè inter nos commutare possint literæ: equidem
 sequar consuetudinem tuam. Commentarium meum planè nolo Ve-
 nentium imprimi, ab illo *id est* duntaxat, qui commutatus fuit
 pluribus locis. Eam Lugdani imprimendum curauimus: cuius
 mittimus tibi volumen vnum, verius aliquantum nos quidè ex-
 istimantes, non placiturū illam tibi, nec tui fore stomachi: nec tã
 me hercule, quod non præclara in eo agantur res: sed quia bar-
 bara multa & obsoleta necessario asperia sunt: nostri enim mo-
 dicitis scriptoris. Tu boni consule quicquid est, & nos amare per-
 fecerit, mi charissimi me atq; optatissimi Bembe, amore illo frater-
 no, quo iam diu coniuncti inter nos sumus germanum in modum.
 Flaminium optimum adolefcentem, & eundem deditum optimis
 studiis, Colamque item tuam, cuius ego fidem, diligentiam, vir-
 tutem, quotidie pluris facio, saluere iube plurimum verbis meis.
 Vale. Ex suburbano nostro Carpentor. XI. Cal. Aug. M. D. XXX.

III.

IAC. SADOLET. EPISC. CARR. PETRO

Bembo S. P. D.

CRATVM est mihi, quod video tibi curæ esse, quemadmodum
 crebro inter nos per literas colloquamur: quando quod po-
 tuit esse gratius, vt liceret nobis garrite coram quæcunq; in buc-
 cam venissent (qui quotidianæ fructus familiaritatis vberimus
 esse solet, & suavissimus) nobis fato quodam est ereptum. Sed tamè
 ne huius quidè officii exercitatio despicienda est: est enim & iu-
 uanda & dulcis: modò literæ cursum haberent & secundum & fa-
 xilem. Video enim tuas datas Ianuario mense, mihi extremo Maio
 huius redditas, cum hæc prius ad aulam Regis peruenissent, & illinc
 demum, tanquã errore agnito, ad me se vix aliquando recepissent.
 Ego tamen in dandis literis sequar institutum tuum, vt Lugdunum
 mittam, vnde Venetias postea perferantur, ad Lazarum Bayfium
 legatum Regis, hominè vt ego quoq; cognosce videor, & doctum
 & perhumanum. Qui cum ad me prior scripsisset, non existima-
 uit